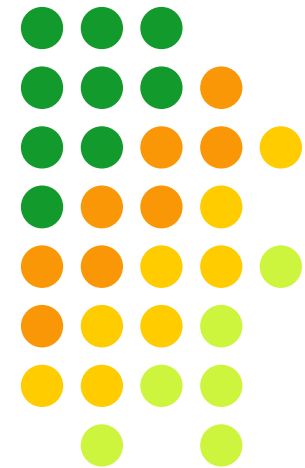

Maneig de l'osteoporosi a AP

Dra. Victòria Sabaté
Grup Osteoporosi de la CAMFIC

CALCI I VITAMINAD

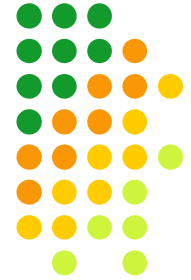

INSTITUTE OF MEDICINE
OF THE NATIONAL ACADEMIES

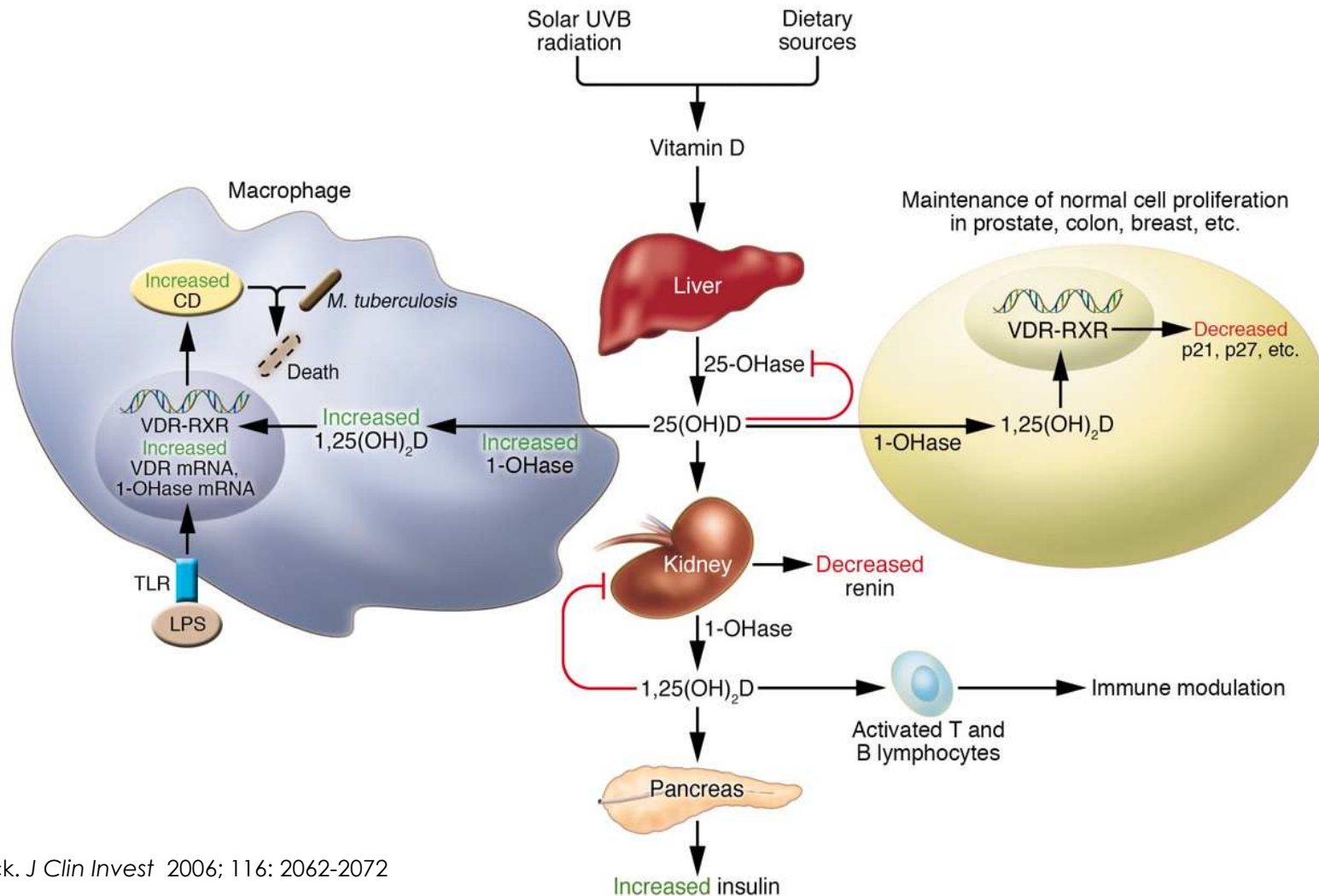
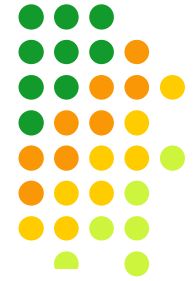
Life Stage Group	Calcium			Vitamin D		
	Estimated Average Requirement (mg/day)	Recommended Dietary Allowance (mg/day)	Upper Level Intake (mg/day)	Estimated Average Requirement (IU/day)	Recommended Dietary Allowance (IU/day)	Upper Level Intake (IU/day)
Infants 0 to 6 months	*	*	1,000	**	**	1,000
Infants 6 to 12 months	*	*	1,500	**	**	1,500
1-3 years old	500	700	2,500	400	600	2,500
4-8 years	800	1,000	2,500	400	600	3,000
9-13 years old	1,100	1,300	3,000	400	600	4,000
14-18 years old	1,100	1,300	3,000	400	600	
19-30 years old	800	1,000	2,500	400	600	4,000
31-50 years old	800	1,000	2,500	400	600	4,000
51-70 year old males	800	1,000	2,000	400	600	4,000
51-70 year old females	1,000	1,200	2,000	400	600	4,000
>70 years old	1,000	1,200	2,000	400	800	4,000
14-18 years old, pregnant/lactating	1,100	1,300	3,000	400	600	4,000
19-50 years old, pregnant/lactating	800	1,000	2,500	400	600	4,000

VITAMINA-D: Accions

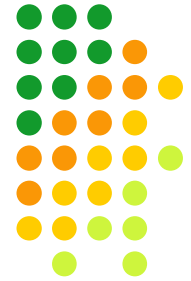

- Paper sobre metabolisme ossi:
  - ↑ absorció Ca i P
  - ↓ PTH
  - Estimula l'osteoblast
- Disminueix risc caigudes: millora la funció muscular i l'equilibri
- Regula la funció immune
- Regula proliferació i diferenciació cel·lular
- Estudis epidemiològics demostren que nivells baixos de vitamina D s'associen a major risc de DM2

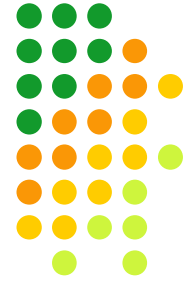
VITAMINA-D: Accions NO calcemiant

VITAMINA-D: Tractament

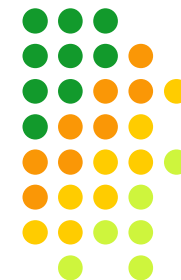
- 16.000 U de calcidiol oral (Hidroferol amp®) a la setmana durant 4 setmanes normalitza en un mes la vitamina D en el 96% dels pacients.
  - Seguir amb 1 ampolla/15 días o al mes.
- 800 U/día de vit D3 necessitarem més d'un any en normalitzar els nivells.
- En casos especials calcitriol (Rocaltrol 0.25® 1/d) y monitoritzar

CALCI: Accions

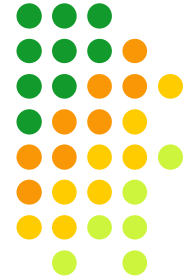
- L'absorció del calci intestinal depèn del ph gàstric (millor en ph àcid) i de la presència d'aliments.
- Absorbim un 20-30 % del calci de la dieta. Aquest tant per cent disminueix a partir dels 50-60 anys.
- El calci participa en processos com la coagulació, conducció nerviosa, a nivell cardiovascular, múscul i esquelet.
- A aquest últim nivell, el dèficit s'associa a un augment compensador de la PTH que provoca un augment de la resorció òssia
- Per tant el calci té un paper antiresortiu

CALCI: Tractament

- Presentacions més freqüents de calci :
  - Carbonat càlcic (40% de calci) Dues dosis de 500 mg / d
  - Fosfat càlcic
  - Citrat càlcic (30% de calci).Dosi única diària de 1000 mg / d
  - Gluconat càlcic (9% de calci)
  - Pidolat càlcic
- Les mes utilitzades son carbonat (s'ha de prendre durant els menjars principals) i el citrat (es pot prendre en dejú)

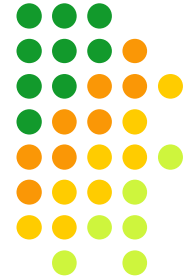
TRACTAMENTS OP

- BIFOSFONATS
- SERMS
- RANELAT ESTRONCI
- PTH
- DENOSUMAB

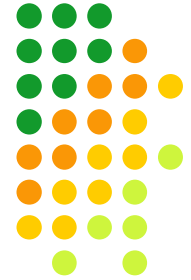

BIFOSFONATS:

- Inhibeix l'activitat osteoclàstica evitant així la reabsorció òssia.
- L'absorció per via oral és baixa (<10%) i disminueix amb els aliments.
- A dosis altes inhibeixen la mineralització de l'os i el cartílag.

BIFOSFONATS:

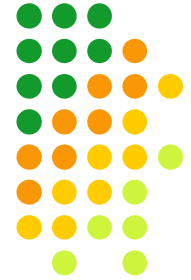
- **Contraindicacions**

- Estenosi o acalàsia esofàgica
- Hipocalcèmia
- Insuficiència renal severa (Cl Creatinina < 30ml/min)
- No poder estar en posició erecta almenys 30 minuts

- **Formes comercialitzades:**

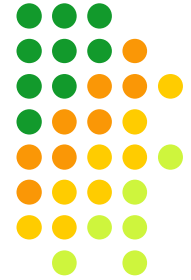
- Alendronat
- Etidronat
- Risedronat
- Ibandronat
- Àcid zoledrònic

BIOFOSFONATS: Alendronat

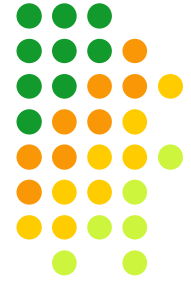
- Augment de la DMO en columna lumbar i femoral a l'any de tractament en homes i dones
- **Disminueix el risc de FV**
- **Disminueix el risc de FNV (inclòs maluc)**
- Eficaç en OP induïda per corticoides

- Formes de presentació: Fosamax, Fosavance, Bifoal, Calbion, Semandrol, Lefosan, EFG
- Preu
  - 22€/mes

BIFOSFONATS: Etidronat

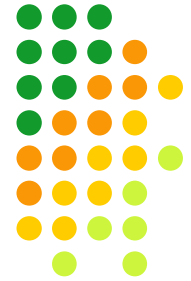
- Augment de la DMO en columna lumbar i manté femoral
- **Disminueix el risc de FV**
- **No demostrada la reducció del risc a FNV**

- Formes de presentació: Difosfen, Osteum
- Preu
  - 5€/mes

BIFOSFONATS: Risedronat

- Augment de la DMO en columna lumbar i femoral
- **Disminueix el risc de FV**
- **Disminueix el risc de FNV (inclòs maluc)**

- Formes de presentació: Acrel, Actonel, Miosen, EFG
- Preu
  - 35€/mes

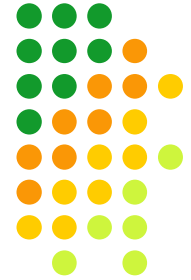
BIFOSFONATS: Ibandronat

- Augment de la DMO en columna lumbar i femoral
- **Disminueix el risc de FV**
- **No demostrada la reducció del risc a FNV**
- **Estudi pot hoc *:** dones amb alt risc disminuïa el risc de **fx no vertebral**

- Formes de presentació: Bondenza, Bonviva, EFG
- Preu
  - 35€/mes

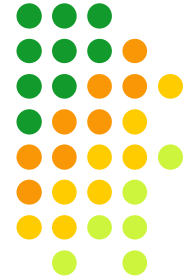
*Vestrgaard P. Int J Womens Health August 2010

BIFOSFONATS: Zoledrònic

- Augment de la DMO en columna lumbar i femoral
- **Disminueix el risc de FV**
- **Disminueix el risc de FNV (inclòs maluc)**

- Administració ev
- Formes de presentació: Aclasta, Zometa
- Preu
  - 34€/mes

BIFOSFONATS: Controversies. Efec. Adversos

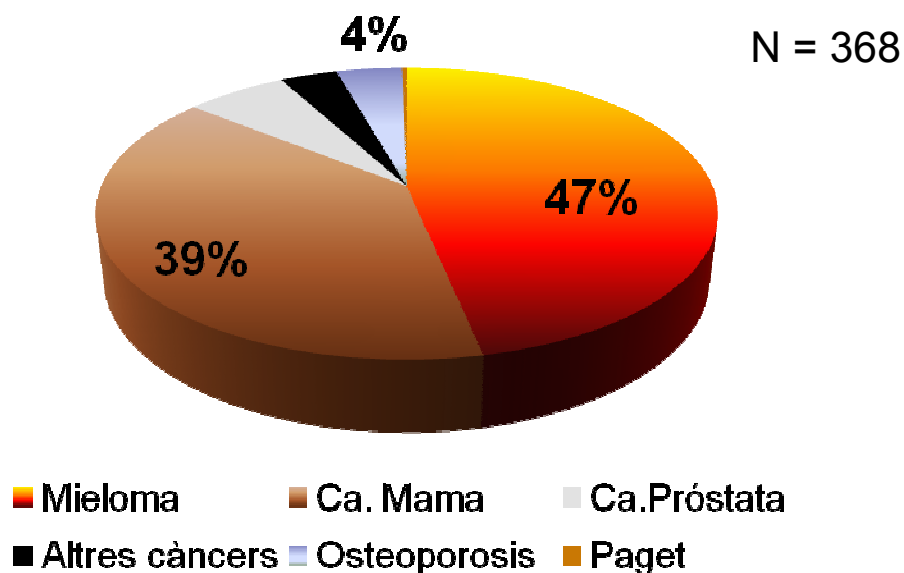
- Osteonecrosi de maxil.lar
- Fractures atípiques
- Fibril.lació Auricular
- Càncer digestiu

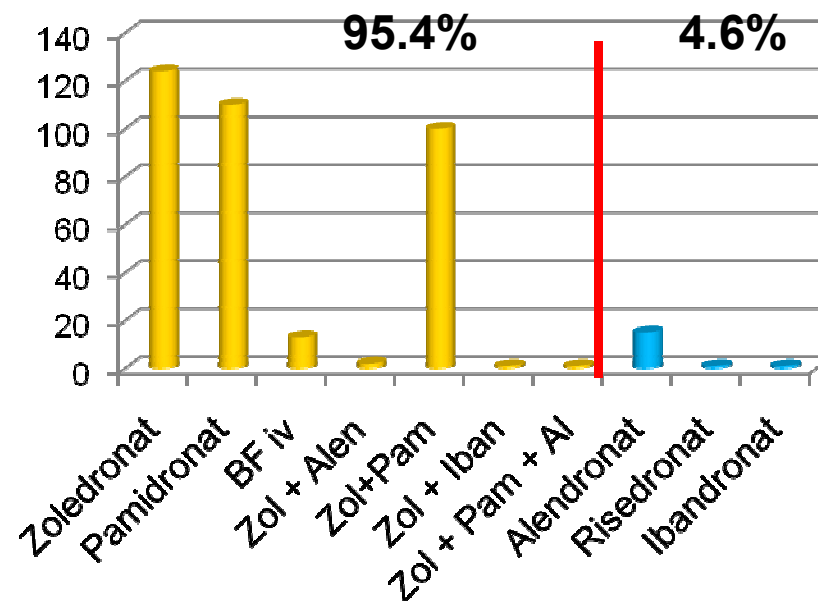
ONM i Bifosfonats

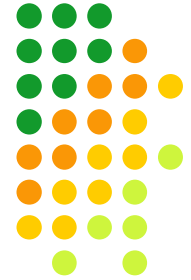
Diagnòstic primari

Ús de bifosfonats

Fractures atípiques i Bifosfonats

- A favor associació:
  - ↓ remodelat ossi per Θ osteoclasts ¹
  - Tractament amb ALEN s'associa ↑ d'osteoclasts (gegants, polinuclears) $\Rightarrow$ apoptosi perllongada ²
  - ↑ mineralització cortical (diàfisi, subtrocantèric)
- En contra associació:
  - Pacients amb OP $\Rightarrow$ major risc tot tipus fractura ³
  - Factors confusió:
    - Cortis
    - IBP. OR fractura maluc 1.44 (1.30-1.59) ⁴

¹ J Clin Endocrinol Metab 2005;90:1294-31

² N Engl J Med 2009;360:53-62

³ J Bone Miner Res 2008; doi:10.1359/jbmr.081247

⁴ JAMA 2006;296:2947-53

Bifosfonatos y riesgo de fracturas atípicas de fémur

- ✿ El benefici dels BF en el tractament de malalties òssies continua essent superior als seus potencials riscos.
- ✿ Examinar ambdues extremitats en pacients que presentin fractura atípica
- ✿ Valorar suspendre el tractament si es presenta una fractura atípica
- ✿ Informar al pacient que consulti si apareix dolor cuixa, maluc o zona engonal
- ✿ Reevaluar periòdicament la necessitat de tractament amb BF de forma individual, en especial més enllà dels 5 anys
- ✿ Afegir a la fitxa tècnica de tots els BF una alerta sobre el possible risc de fractures atípiques

ACxFA i Bifosfonats

ACA

- HORIZON (Zol 1.3% placebo 0,5% p<0,0001) ✓
- FIT (Alen 1.5% placebo 1% p=0.07) ✗

Observacionals

- Heckbert. Casos-control OR=1.86 (1.09-3.15) ✓
- Sørensen. Casos-control RR=0.95 (0.84-1.07) ✗
- Abrahamsen. Cohorts RR=1.29 (1.17-1.41) ✓
- Grosso. Sèrie de casos IRR=1.07 (0.94-1.21) ✗

Metanàlisis

- Loke. (4 ACA i 2 CC) OR=1.14 (0.96-1.36) ✗
- Bhuriva. (4 ACA, 2 CC i 1 C) RR= 1.52 (1.16-1.99) ✓
- Mak. (3 ACA, 2 CC i 1 C) OR=1.18 (0.83-1.65) ✗
- Kim. (3 CC i 3 C) OR=1.04 (0.92-1.16) ✗

Use of bisphosphonate and risk of atrial fibrillation in older women with osteoporosis.

Rhee et al. Osteoporos Int 2011 DOI 10.1007/s00198-011-1608-z

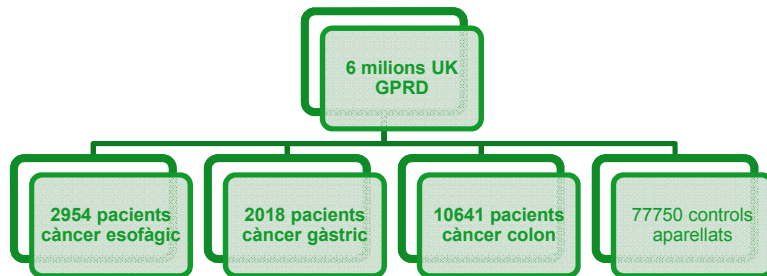
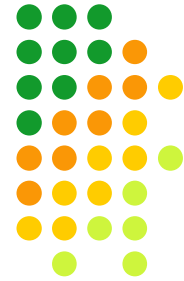

	Pacients	Incidència FA	HR no ajustada	HR ajustada*
Qualsevol bifosfonat	120319	626	0.78(0.60-1.00)	0.52 (0.29-0.91)
MPR	≤ 3	33021	175	0.99 (0.74-1.31)
	3-7	15513	87	1.04 (0.76-1.44)
	>7	71785	364	0.69 (0.53-0.9)
Alendronat	85172	393	0.71 (0.54-0.92)	0.74 (0.57-0.96)

* Ajustat per edat, DM, cardiopatia isquèmica, AVC i patologia tiroides

ALENDRONAT MOSTRA UN EFECTE PROTECTOR ENFRONT ACxFA ESTADÍSTICAMENT SIGNIFICATIU

Càncer digestiu i Bifosfonats

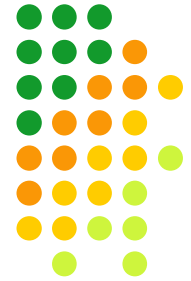
El risc no varia si ajustem per edat, sexe, tabaquisme, consum d'alcohol o IMC

RR segons càncer		
Esofàgic	Gàstric	Colon
RR=1.3 (1.02-1.66)	RR=0.87 (0.64-1.19)	RR=0.87 (0.77-1)

RR amb 10 dosis BF orals		
Esofàgic	Gàstric	Colon
RR=1.93 (1.37-2.7)	RR=0.91 (0.57-1.47)	RR=0.82 (0.67-1)

RR amb ≥ 3 anys de tractament		
Esofàgic	Gàstric	Colon
RR=2.24 (1.47-3.43)	RR=0.54 (0.24-1.18)	RR=0.88 (0.67-1.15)

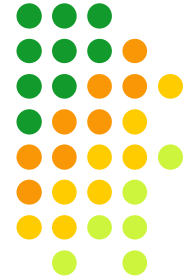
Green et al. BMJ 2010;341:c4444

Ongoing safety review of bisphosphonates and potential increased risk of esophageal cancer

- ✿ El benefici dels BF en el tractament de malalties òssies continua essent superior als seus potencials riscos,
- ✿ Els pacients tractats amb BF no tenen un risc augmentat de càncer esofàgic.
- ✿ El càncer d'esòfag és poc freqüent i menys en les dones
- ✿ No es pot recomanar FGS en pacients asimptomàtics
- ✿ Esofagitis o altres trastorns esofàgics s'han descrit i en particular en pacients que no han seguit les recomanacions. Cal donar instruccions als pacients

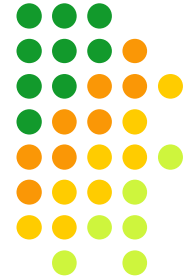
SERMS

RALOXIFÈ	<ul style="list-style-type: none"> ■ Evista ® ■ Optruma ®
BAZEDOXIFÈ	<ul style="list-style-type: none"> ■ Combriza 20 mg ®
LASOFOXIFÈ ARZOXIFÈ	<ul style="list-style-type: none"> ■ No comercialitzats

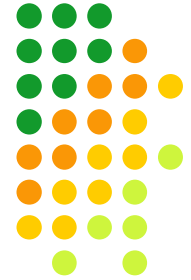

SERMS: Raloxifè

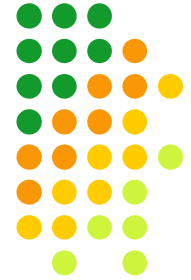
- **Modulador selectiu del receptor estrogènic**
  - Agonista estrogènic a nivell ossi i cardiovascular
  - Antagonista estrogènic a nivell mamari i uterí
- Redueix la resorció òssia i incrementa la densitat mineral òssia
- **Disminueix el risc de FV**
- **No demostrada la reducció del risc a FNV**
- Preu
  - 23€/mes

SERMS: Raloxifè

- **Posologia:**
  - 60mg/dia amb menjar
- **Interfereix:**
  - Anticoagulants (disminueix l'efecte de l'anticoagulant)
  - Colestiramina (↓ l'absorció de raloxifè un 60%)
- **Efectes Secundaris:**
  - Augment de rampes, risc TVP
  - Fogots, augment incidència pòlips endomedrials benignes
- **Contraindicacions:**
  - Embaràs, m. tromboembòlica, m. Hepàtica o renal
  - Sagnat uterí, premenopausa
  - Càncer de mama i càncer d'endometri.

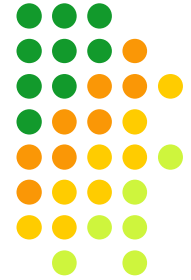
SERMS: Bazedoxifè

- **Modulador selectiu del receptor estrogènic**
  - Agonista estrogènic a nivell ossi i cardiovascular
  - Antagonista estrogènic a nivell mamari i uterí
- **Disminueix el risc de FV**
- **No demostrada la reducció del risc a FNV**
- **Estudi pot hoc *:** dones amb alt risc disminuïa el ris de **fx no vertebral**
- **Preu**
  - **37€/mes**

*Vestrgaard P. Int J Womens Health August 2010)

RANELAT ESTRONCI

- **Fàrmac d'acció dual (↓ resorció i ↑ formació)**
- **Mecanismes implicats**
  - Activació del receptor sensor de Ca → ↑OPG i ↓RANKL
  - Altres receptors catiónics
- **Disminueix el risc de FV**
- **Disminueix el risc de FNV**
- **Estudi pot hoc *:** dones amb alt risc disminuïa el risc de **fractura de maluc**

*Vestrgaard P. Int J Womens Health August 2010)

RANELAT ESTRONCI

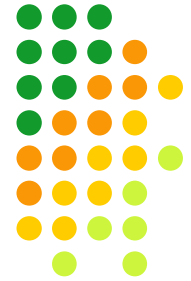

- Efectes adversos:
  - Nàusees, diarrees
  - Cefalea
  - Dermatitis, eczema
  - TVP

Preu: 54€/mes

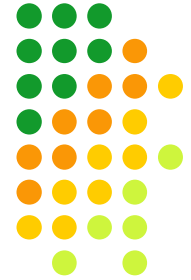
- ☀ Ranelat de estronci està contraindicat en pacients amb TEV actual o previ (TVP o TEP) i pacients amb immobilització temporal o permanent
- ☀ Valorar necessitat de continuar el tractament amb majors de 80 anys amb risc de TEV
- ☀ Informar al pacient a l'inici del tractament sobre la possible aparició de reaccions dermatològiques greus.
- ☀ En cas de sde hipersensibilitat suspendre el tractament i no reiniciar.

PARATHORMONA:

- PTH de forma intermitent estimula la formació òssia.
- PTH de forma continua té un efecte catabòlic
- **Disminueix el risc de FV**
- **Disminueix el risc de FNV (no inclou maluc)**
- Efecte reversible: Una vegada suspès el tractament s'ha de continuar amb un bifosfonat.

PARATHORMONA:

- **Indicacions:**

- Dones amb OP establerta
- Dones amb risc molt alt de fractura
- Dones i homes amb corticoteràpia i alt risc de fractura

- **Contraindicacions:**

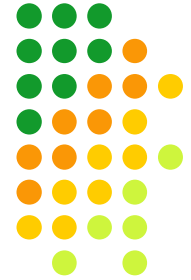
- Hipercalcèmia
- Hiperparatiroidisme
- Radioteràpia òssia
- Malaltia de Paget
- Augment de les fosfatases alcalines
- Insuficiència renal greu

PARATHORMONA:

- Formes de comercialització:
  - Preotact
  - Forsteo: Teriparatida (polipèptid recombinat idèntic a la regió activa de la PTH)
- Temps màxim de tractament: 24 mesos
- Valorar calcèmia sèrica i urinària als 1,3 i 6 mesos.

- Preu
  - 400€/mes

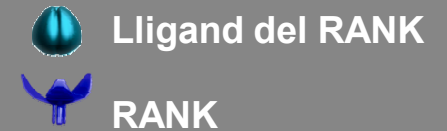

DENOSUMAB:

- **Lligand RANKL** 🟦
  - Proteïna de senyalització expressada als osteoblasts.
  - Es fitxa al RANK i estimula la formació, funció i supervivència dels osteoclasts.
- **RANK** 🟩
  - S'expressa als osteoclasts i els seus precursors.
  - S'activa a través de la seva fitxació al RANKL
- **Osteoprotegerina (OPG)** 🟨
  - Proteïna secretada pels osteoblasts
  - Inhibidor natural del RANKL
  - Bloqueja la senyalització de RANKL-RANK per equilibrar el remodelat òssi

La via RANKL/RANK/OPG

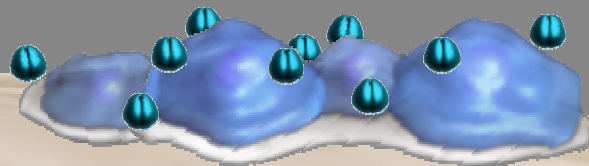
**Precursors
d'osteoclasts**

RANK Osteoclast
diferenciat

RANK

**El lligand del RANK és un mediador
crucial en la resorció òssia**

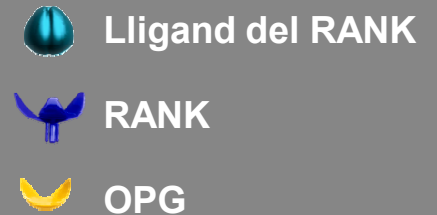
Osteoblasts

Osteoblasts

Osteoclast activat

L'OPG és el inhibidor endogen natural del lligand del RANK

**Precursors
d'osteoclasts**

RANK

Osteoclast
diferenciat

La formació i resorció òssia estan en equilibri en les dones premenopàusiques

RANK

Estrogen

L'estrogen limita l'expressió del lligand del RANK

L'OPG es fixa al lligand del RANK

OPG

Lligand del RANK

Osteoblasts

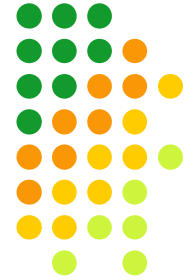
Osteoblasts

Osteoclast activat

OPG: osteoprotegerina

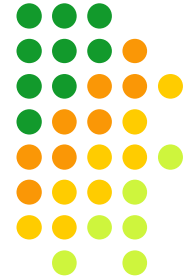
Boyle WJ, et al. *Nature* 2003;423:337-342. Kostenuik PJ, et al. *Curr Pharm Des* 2001;7:613-635.

DENOSUMAB:

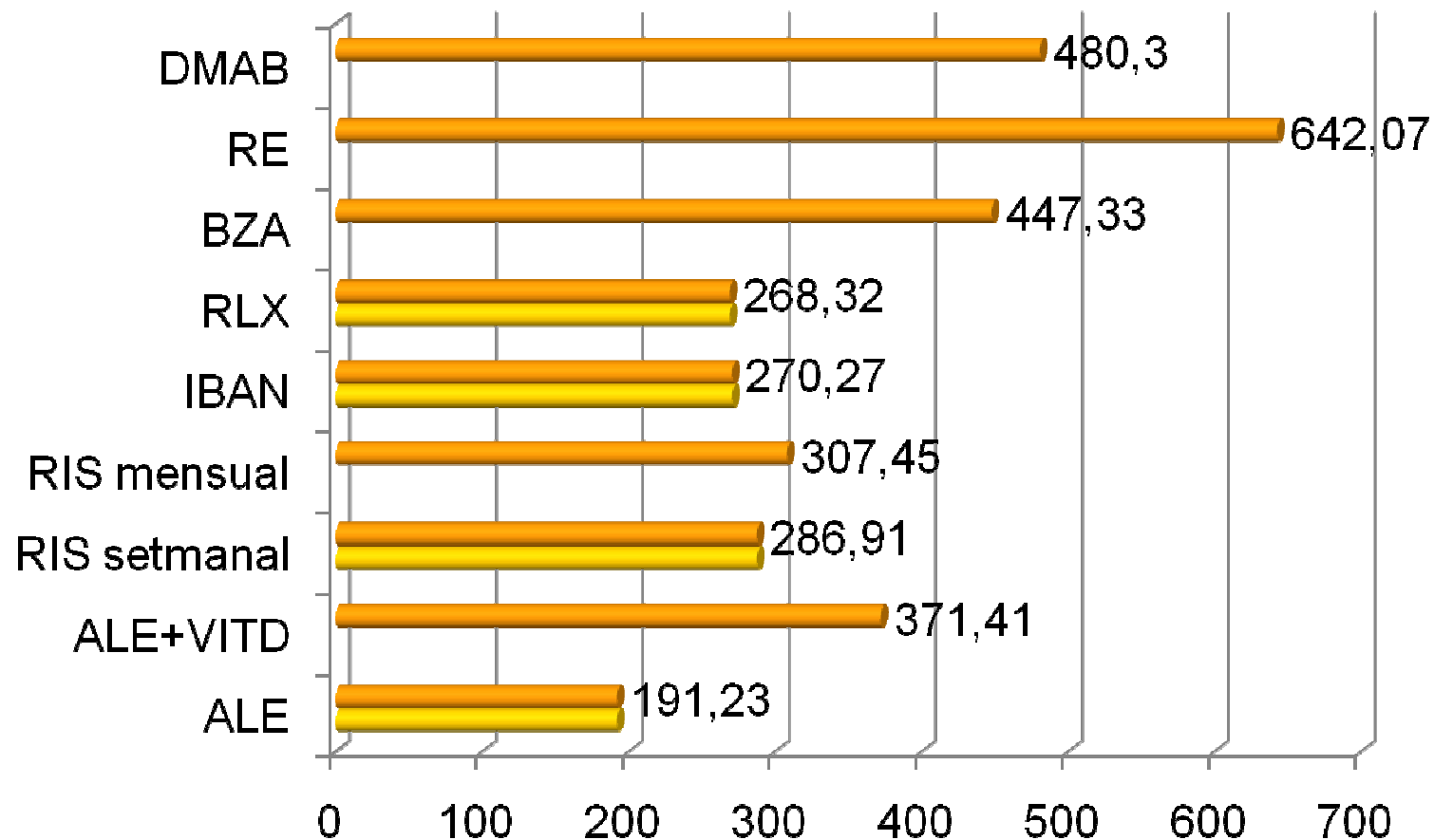
- AC monoclonal totalment humà IgG que s'uneix amb alta afinitat i especificitat al lligand RANKL
- “Imita a la OPG” com a inhibidor del RANKL bloquejant la producció i funció dels Osteoclasts abans que arribin a l'òs.
- Inici ràpid: redueix els marcadors de remodelat òssi detectable als 3 dies i augmenta la DMO durant el primer mes de tractament.
- **Disminueix el risc de FV**
- **Disminueix el risc de FNV (inclòs maluc)**

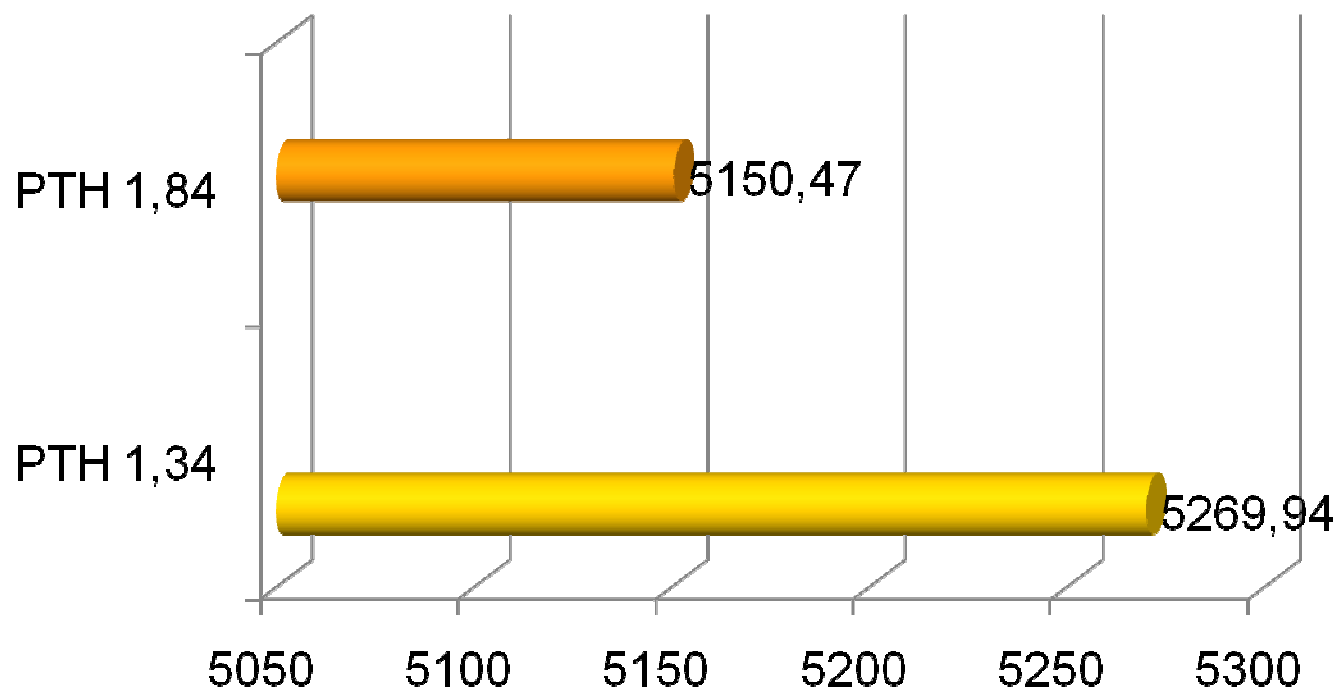
DENOSUMAB:

- Posologia: injecció subcutània cada 6 mesos
- Farmacocinètica (SC): similar a altres AC monoclonals IgG₂
  - Absorció ràpida i prolongada ($C_{max} \approx 1-4$ setmanes postdosi)
  - vida mitja ≈ 34 dies
  - Distribució $\approx$ volum intravascular
  - No eliminació / excreció renal
- Preu
  - 34€/mes

Despesa (€) / any

Despesa (€) / any

Evidència dels tractaments

	FRACTURA VERTEBRAL	FRACTURA NO-VERTEBRAL	FRACTURA MALUC
BF. Alendronat	+	+	+
BF. Etidronat	+	No disponible	No disponible
BF. Risedronat	+	+	+
BF. Ibandronat	+	Post-hoc	No disponible
BF. Àcid zoledrònic	+	+	+
SERMS. Raloxifè	+	No disponible	No disponible
SERMS. Bazedoxifè	+	Post-hoc	No disponible
Ranelat estronci	+	+	Post-hoc
Teriparatida (PTH)	+	+	No disponible
Denosumab	+	+	+

■ +
 ■ Post-hoc
 ■ No disponible

SEGUIMENT DEL TRACTAMENT

Risc de fractura	Característiques ALS 5 ANYS DE TRACTAMENT	Intervenció	Observacions
Baix	T-score > -2.5 o diagnòstic d'osteopènia i: ·Sense fractura prèvia per fragilitat i/o ·Sense tractament amb IA i/o GCS	Suspendre bifosfonat i no iniciar altre tractament substitutiu	<u>Pacients < 65-70 anys</u> Reavaluació als 65-70 anys. A partir d'aquí, bianual. <u>Pacients ≥ 65-70 anys</u> Reavaluar cada 2 anys.
Moderat	T-score ≤ -2.5 o diagnòstic d'osteoporosi i: ·Sense fractura prèvia per fragilitat i/o ·Sense tractament amb IA i/o GCS	Suspendre bifosfonat i no iniciar altre tractament substitutiu	Reavaluar cada 2 anys.
Alt	·Amb fractura prèvia per fragilitat i/o ·Tractament amb IA + T-score < -2.0 i/o GCS*	Continuar	
	Presència fractura atípica (<i>no hi ha codi ICD10</i>) durant el tractament amb bifosfonats	Suspendre bifosfonat	Valorar altre tractament si el risc és alt